

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาการกำเริบในผู้ป่วยโรคปอด
อุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลลี จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน นางสาววัลย์ ชุมภูเทพ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิกุล บุญช่วง ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงพยอม ปัญญา กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เป็น โรคเรื้อรังที่มีการดำเนินของโรคอย่างซับซ้อนและเรื้อรังมีผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม อาการกำเริบในโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นสาเหตุที่พบบ่อย ทำให้ผู้ป่วยต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาการกำเริบหลายประการในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาการกำเริบในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลลี จังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มีอาการกำเริบ เลือกแบบเจาะจงจำนวน 50 รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาการกำเริบในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง พัฒนาโดยผู้ศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลความเจ็บป่วย 2) แบบสอบถามปัจจัยด้านแบบแผนการสูบบุหรี่ การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจและดัชนีมวลกาย 3)แบบสอบถามปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเอง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารการหายใจ การออกกำลังกาย การบริหารยา การพักผ่อนและการผ่อนคลาย และการรับประทานอาหาร ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามปัจจัยด้านแบบแผนการสูบบุหรี่ การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ และดัชนีมวลกายได้เท่ากับ 1.0 และแบบสอบถามปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเองได้ค่าดัชนีความตรงด้านเนื้อหาเท่ากับ 0.86 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยด้านแบบแผนการสูบบุหรี่ การติดเชื้อในระบบทางเดิน

หายใจและดัชนีมวลกายโดยใช้ความตรงกันของผู้ประเมินได้ค่าเท่ากับ 1.0 ส่วนแบบสอบถามปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเองนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยด้านแบบแผนการสูบบุหรี่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 88 มีระยะเวลาการสูบบุหรี่โดยเฉลี่ย 15 ปี ร้อยละ 60 สูบบุหรี่จำนวน 1-5 มวนต่อวัน และร้อยละ 26 มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่
2. ปัจจัยด้านการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 มีไม่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ และร้อยละ 40 มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ
3. ปัจจัยด้านดัชนีมวลกายพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54 มีค่าดัชนีมวลกายน้อยกว่า 18.50 กิโลกรัมต่อตารางเมตรร้อยละ 40 มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ระหว่าง 18.50-24.99 กิโลกรัมต่อตารางเมตร และร้อยละ 6 มีค่าดัชนีมวลกายมากกว่า 24.99 กิโลกรัมต่อตารางเมตร
4. ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเองโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=77.54$, $SD.=8.15$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การออกกำลังกาย การบริหารยา และการรับประทานอาหารอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=9.08$, $SD.=2.24$; $\bar{X}=26.30$, $SD.=4.04$; และ $\bar{X}=24.62$, $SD.=4.21$ ตามลำดับ) การพักผ่อนและการผ่อนคลายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=17.92$, $SD.=2.69$) ส่วนการบริหารการหายใจอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=3.36$, $SD.=0.89$)

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรสุขภาพ เพื่อใช้ในการจัดรูปแบบในการจัดการกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาการกำเริบของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดอาการกำเริบในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

Independent Study Title Factors Associated with Acute Exacerbation Among Chronic Obstructive Pulmonary Disease Patients in Lee Hospital, Lamphun Province

Author Mrs. Sangwarn Choompoothep

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Dr. Pikul Boonchuang Chairperson

Assistant Professor Dr. Paungpayom Panya Member

ABSTRACT

Chronic obstructive pulmonary disease (COPD) is a chronic and complex disease. It causes patients to suffer biopsychosocial impacts. Acute exacerbation in COPD is a common cause of patient hospitalization and there are several factors associated with acute exacerbation in COPD. The purpose of this study was to describe factors associated with acute exacerbation among COPD patients, Lee hospital, Lamphun province. Subjects were 50 COPD patients with acute exacerbation, selected by purposive sampling. Data were collected during February to May 2007. The instrument was the Factors Associated with Acute Exacerbation Among Chronic Obstructive Pulmonary Disease Patients Questionnaire, developed by the researcher. It consisted of 3 parts: 1) The patients' profile and illness data, 2) The smoking pattern, respiratory tract infection factor and body mass index factor questionnaire, and 3) The self-care factor questionnaire which consisted of 5 parts; breathing exercise, physical exercise, medication used, rest and relaxation and eating pattern. Content validity was confirmed by three experts. The CVI of smoking pattern, respiratory tract infection and body mass index factor questionnaire was 1.0, and self-care factor questionnaire was 0.86. Reliability of smoking pattern , respiratory tract

infection and body mass index factor questionnaire was 1.0 and self-care factor questionnaire was tested by Cronbach's alpha coefficient and the value was 0.83. Data were analyzed by using descriptive statistics.

Results revealed that:

1. Smoking pattern factor: 88% of the sample smoked with an average of 15 years, while 60% of them smoked 1-5 roll/day, and 26% of their family members continued smoking.
2. Respiratory tract infection factor: 60% of the sample had no respiratory tract infection whereas 40% of them had respiratory tract infection.
3. Body mass index factor(BMI): 54% of the sample had BMI under 18.50 Kg/m², 40% of them had BMI between 18.50-24.99 Kg/m², and 6% of them had BMI over 24.99 Kg/m²
4. The overall self-care factor was at a moderated level (\bar{X} =77.54, SD.=8.15), considering each aspect: it was found that physical exercise, medication use and eating patterns were at a high level (\bar{X} =9.08, SD.=2.24, \bar{X} =26.30, SD.=4.04; and \bar{X} =24.62, SD.=4.21 respectively), rest and relaxation was at a moderate level (\bar{X} =17.92, SD.=2.69) while breathing exercise was at a low level (\bar{X} =3.36, SD.=0.89).

Findings from this study could be used as basic data for health care providers to design the intervention for modifying the associated factors and for caring for COPD patients in order to control exacerbation in COPD patients.